

Obsah

	strana		strana
1 Úvod do ekologického zemědělství	11	5 Půda	69
1.1 Důvody vzniku ekologického zemědělství (EZ) a jeho význam	11	5.1 Živá půda, základ ekologického zemědělství	69
1.2 Agroekologické a environmentální aspekty ekologického zemědělství	15	5.1.1 Živá složka půdy	71
1.3 Kvalita bioproduktů z EZ	18	5.1.2 Neživá část organické půdní hmoty	74
1.4 Lidské zdraví a rizika intenzifikace zemědělství	20	5.2 Kvalita půdy v ekologickém zemědělství	75
1.5 Zásady a cíle ekologického zemědělství	23	5.2.1 Rozdíly půdních charakteristik v ekologickém a konvenčním zemědělství	76
1.5.1 Zásady pěstování rostlin	23	5.3 Analýza půd v zemědělském podniku hospodářicím ekologicky	77
1.5.2 Zásady chovu zvířat	24	5.3.1 Odběr a úprava půdních vzorků	78
1.5.3 Skladování a zpracování bioproduktů	25	5.3.2 Typy analýz	79
1.5.4 Kontrola, certifikace, označování	26	5.4 Vliv agronomických opatření na půdní vlastnosti	80
1.6. Ekologické zemědělství jako multifunkční model	26	6 Výživa rostlin a hnojení	85
2 Historie a současnost EZ, jeho metody, EZ v České republice	29	6.1 Teorie a specifika výživy rostlin v EZ	85
2.1 Počátky ekologického zemědělství ve střední a západní Evropě	29	6.2 Statková hnojiva a jejich ošetřování	89
2.2 Metody ekologického zemědělství	30	6.2.1 Hnůj	89
2.2.1 Přírodní zemědělství	30	6.2.2 Močůvka	91
2.2.2 Biologicko-dynamické zemědělství (Biodynamické hospodaření)	30	6.2.3 Keřda	92
2.2.3 Organicko-biologické zemědělství	31	6.3 Komposty a kompostování	92
2.2.4 Organické zemědělství v anglicky mluvících zemích (organic agriculture)	32	6.4 Způsoby aplikace statkových hnojiv	94
2.2.5 Biologické zemědělství v německy mluvících zemích (biologischer Landbau)	33	6.5 Zelené hnojení	96
2.2.6 Biologické zemědělství ve francouzsky mluvících zemích (L'Agriculture biologique)	33	6.6 Hnojení minerálními hnojivy	98
2.3. Rozvoj ekologického zemědělství v posledních desetiletích	34	6.7 Bilance živin	99
2.4 Ekologické zemědělství v České republice	35	7 Polní produkce	103
2.4.1 Impulsy a historie vzniku EZ v ČR	35	7.1 Konverze polní produkce	103
2.4.2 Ekologické zemědělství v ČR v roce 2003	38	7.2 Osevní postupy v EZ	105
3 Právní úprava, směrnice svazů a kontrola ekologického zemědělství	45	7.3 Výběr druhů a odrůd v EZ	112
3.1 Právní úprava EZ v Evropě a ve světě	45	7.4 Zpracování půdy	116
3.2 Právní úprava EZ v ČR	46	7.5 Odlíšnosti pěstování hlavních plodin v EZ	118
3.3 Kontrola ekologického zemědělství a osvědčování bioproduktů a biopotravin v ČR	46	7.6 Posklizňové ošetření a skladování	124
4 Hospodaření v krajině a agroenvironmentální programy	53	8 Regulace plevelů	127
4.1 Zemědělec v kulturní krajině	53	8.1 Vlastnosti plevelů	127
4.2 Biodiverzita a zemědělství	54	8.2 Možnosti výskytu plevelů v polních podmínkách	128
4.2.1 Úroveň biodiverzity	54	8.3 Regulace plevelů před zahájením konverze	128
4.2.2 Biodiverzita v agroekosystémech	56	8.4 Způsoby regulace plevelů	129
4.2.3 Agroekosystém a možnosti posílení biodiverzity	58	8.4.1 Regulace plevelů preventivními opatřeními	129
4.3 Biotopy v krajině	60	8.4.2 Regulace přímými – mechanickými zásahy	131
4.3.1 Ochrana stávajících biotopů	60	8.4.3 Regulace termická	137
4.3.2 Zakládání nových biotopů	60	8.4.4 Mulčování	137
4.3.3 Praktický příklad řešení	61	8.4.5 Biologické a biotechnické metody regulace zaplevelení	138
4.4 Podpůrné nástroje v politice a krajinotvorné programy	62	8.5 Možnosti regulace plevelů v ekologickém zemědělství na příkladu pcháče osetu	139
4.4.1 Struktura Společné zemědělské politiky EU	62	9 Ochrana rostlin	145
4.4.2 Reforma Společné zemědělské politiky v roce 2003	63	9.1 Zásady a strategie ochrany rostlin	145
4.4.3 Agroenvironmentální opatření	63	9.2 Nepřímé metody ochrany rostlin – prevence	145
4.4.4 Horizontální plán rozvoje venkova a Operační program zemědělství	67	9.3 Prostředky přímé ochrany	148
		9.3.1 Prostředky biologické ochrany rostlin	148
		9.3.2 Mechanické prostředky ochrany	150
		9.3.3 Chemické, minerální a organické přípravky	150
		9.3.4 Rostlinné výtažky a oleje	150
		9.3.5 Feromonové lapáky	151
		9.4 Příklady strategií ochrany	151
		9.4.1 Réva	152
		9.4.2 Kukuřice	153
		9.4.3 Brambory	154
		9.4.4 Pšenice	155
		9.4.5 Angraš, černý rybíz	157
		9.4.6 Okurky, dýně, cukety, patisony aj. rostliny z čeledi tykvovitých	157

	strana		strana
10 Pícninářství	159	13 Ekologické vinohradnictví a vinařství	235
10.1 Trvalé travní porosty v EZ z hlediska biodiverzity	159	13.1 Odrůdy vhodné pro ekologické vinohradnictví	236
10.1.1 Předpoklad vzniku a existence trvalých travních porostů (TTP)	159	13.2 Založení vinice	237
10.1.2 Vliv antropogenní činnosti na trvalé travní porosty	159	13.2.1 Přípravné práce před založením vinice	237
10.1.3 Vztahy travních porostů k prostředí	160	13.2.2 Výsadba vinice	240
10.1.4 Struktura a druhové složení travních porostů	160	13.2.3 Péče o mladé vinice	241
10.1.5 Vegetační a stanovištní charakteristika	162	13.3 Cyklické práce ve vinici	243
10.1.6 Variabilita travních porostů	163	13.3.1 Řez révy	243
10.1.7 Sukcesní změny polopřirozených travních porostů	165	13.3.2 Ostatní práce v předjaří	243
10.1.8 Zásady hospodaření	165	13.3.3 Zelené práce	244
10.1.9 Návrhy řešení obnovy luk a pastvin z hlediska zvýšení druhové diverzity	165	13.3.4 Regulace chorob a škůdců	244
10.2 Prátočnická TTP v EZ	168	13.3.5 Péče o půdu ve vinici	247
10.2.1 Zakládání TTP	168	13.3.6 Sklizeň hroznů	249
10.2.2 Ošetřování a zlepšování TTP	170	13.4 Základy ekologického vinařství	249
10.2.3 Regulace plevelů a škůdců	172	13.5 Zásady ekologické produkce stolních hroznů	251
10.2.4 Výživa a hnojení TTP	174	14 Ekologické semenářství	253
10.2.5 Využívání TTP a kvalita píce	179	14.1 Odrůdy a rozmnožovací materiál pěstovaných rostlin	253
10.3 Pastvinářství	180	14.2 Zákonná úprava konvenčního a ekologického semenářství	253
10.4 Pícniny na orné půdě	185	14.2.1 Ustanovení pro výrobu, uvádění do oběhu a používání osiv podle zákona o ekologickém zemědělství	254
10.4.1 Víceleté pícniny	185	14.2.2 Ochranná známka BIO – možno použít v EZ	255
10.4.2 Jednoleté pícniny	187	14.3 Zásady pro množení osiv a jejich posklizňovou úpravu	256
10.5 Konzervace a skladování objemných krmiv	189	14.4 Ekologické šlechtění	257
10.5.1 Význam a princip výroby sena	189	14.4.1 Volba odrůd v ekologickém zemědělství	258
10.5.2 Význam a princip výroby siláží	190	14.4.2 Ošetření osiva a sadby před výsevem	258
11 Zelinářství	193	14.5 Produkce osiv trav	259
11.1 Podnikové a osobní předpoklady	193	15 Biologicko-dynamické zemědělství	263
11.2 Volba systému pěstování	194	15.1 Historie: vznik a vývoj	263
11.3 Kultivace půdy a hnojení	197	15.2 Charakteristika biodynamického zemědělství	264
11.3.1 Zdravá půda	197	15.2.1 Organizace biologicko-dynamického zemědělství, směrnice	267
11.3.2 Zpracování půdy	197	15.2.2 Kvalita biodynamického produkčního systému	267
11.3.3 Hnojení	198		
11.4 Regulace plevelů	200	Seznam použité a doporučené literatury	271
11.4.1 Preventivní opatření	200		
11.4.2 Přímá regulace	201	Další zdroje informací o ekologickém zemědělství	275
11.5 Ochrana rostlin	201	Slovník používaných pojmů a cizích slov	278
11.5.1 Škůdci	201		
11.5.2 Možnosti regulace důležitých chorob a škůdců	202		
11.5.3 Houbové choroby	204		
11.6 Pěstování zeleniny	204		
11.6.1 Osivo a sadba	204		
11.6.2 Předpěstování sadby	205		
11.6.3 Výsev a výsadba	205		
11.6.4 Závlaha	206		
11.7 Sklizeň a skladování zeleniny	207		
11.8 Úprava a prodej zeleniny	208		
11.8.1 Tržní úprava	208		
11.8.2 Prodej	208		
12 Ekologické ovocnářství	211		
12.1 Zakládání sadů	213		
12.2 Volba odrůd	217		
12.3 Kultivace půdy a hnojení	220		
12.4 Regulace růstu a plodnosti	224		
12.5 Ochrana rostlin proti chorobám a škůdcům	226		
12.6 Sklizeň, skladování, tržní úprava, zpracování a odbyt bioovoce	232		